

048

10.

בער :

יצירת עוף בן-החדמה

Seu

FORMATIO A V I U M E T E R R A ,

Q V A M
O C C A S I O N E L O C I

Gen. II, 19.

Suffragio Superiorum
IN ALMA PHILUREA

D. XIX. DECEMBR. MDCCVI.

inquirent

M. JOH. CHRIST. BAUERUS,

MOELBIS. MISNIC.

ET

K.

SALOMO HERMANNUS

OTTERWISCH: MISNIC.

L I P S I Æ ,

Literis HEREDUM BRANDENBURGERIANORUM.

Prof. Herz
38

Per illustri atque Excellentissimo Domino;

DOMINO

CHRIST. DIETERICO Bosc.

Toparchæ in Franckleben, Mœlbis &
Nückern &c.

S. R. Majest. Polon. & Elect. Saxon,
a consiliis status & belli intimis &c.

DOMINO MEO GRATIOSO

LEVEM HANC

EXERCITATIONIS PHILOLOGICÆ

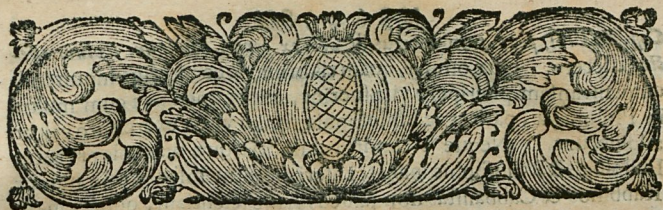
operam

D. D. C.

TANTI NOMINIS

perpetuus cultor

M. JOH. CHRIST. Bauer,

⋮

PRÆFAMEN.

Non sumus ignari L. B. fore genus hominum, cui, dum in hac occupamur materia, labor noster multis modis reprehendus videatur. Atq; hi ex istorum fere erunt albo, qui parum & religionis & eruditionis interesse ceasent, an unde aves productæ sint, cognitum sibi habeant, nec ne! Ast vero! Num ignorant, quod etiam hæc Dei Spiritus eo, quo metalli fossores aurum, argentumq; quærunť scrutinio non prohibeat scrutari! Cur igitur huic nobis nunquam contemnendæ materiæ laborem subtrahamus! Ne tamen ulterius inquirere detur L. B. quam ob causam præ aliis majoris longe momenti disputationum Academicarum materiis, mihi, quæ avium originem tradit, arriserit! aperiam & illud, sed brevissimis. Certe, uti cum aliis, sic mecum domi disputavi sæpissime, an aves ex aqua, an ex terra, an ex aere, aut aliunde procreatæ sint! Varia autem tum affirmanti, tum neganti argumenta, pondere suo utrobique prædita, in promptu & obvia erant. Quæ quum paululum pensitasse viderer, certi quid inveniri, & adstrui posse, ipse principio dubitavi. Præsertim, quum avium originem, & creationem ingentem, si non plane inexplicabilem difficultatem continere, una cum doctissimo *Pererio* in Gen cap I. multi eruditorum fateantur. Quid? quod hæc doctrina tam ludicris, & plane absurdis involuta sit sententiarum divoritiis, ut etiam quidam magni nominis Philosophus, quem citat *Lamb. Danaus Physic. Christ.*

A 1

Cap.

Cap. XXVIII. p. 28. non veritus sit aves ex genere hominum levium effe-
 ctas afferere. Quæ omnia, quamvis primo loco ulterius inquirendi
 cuius anam præripere visa fuerint, mihi tamen una cum multis
 in Philologiæ, pariter ac Philosophiæ studio vires exercituro calcar
 addiderunt. Neque etiam isthæc notitia, quæ maximis probatur
 Philologis & Philosophis, inanis centeri meretur. Ipsos quod miramur,
 Rabbinos & Cabbalistas non paucos hanc scientiam, quibus maxi-
 mam partem alias exulat, magni pendentes deprehendi. Id quod
 ex eo mihi innotuit, quando in quinquaginta כִּנְוָה שְׁעָרֵי portis in-
 telligentia, & lucis, per quas hominem in omnium rerum cognitionem perve-
 nire posse, iudicant, circa portam XXIV. & XXV. avium doctrinam tra-
 dendam esse, svadent. Auctor est R. Mos. Ben Maimon: uti videre est
 apud Alsted. Physic. Rabbinc. p. 16. Sicuti igitur non absque ratio-
 ne, sed aliorum svafu, & hortatu laborem hunc in me suscepi, ita
 genuina locorum quorundam Scripturæ S. interpretatio Philolo-
 gica ad veram, ex multis, licet implicitis, eruendam sententiam,
 præ reliquis Gen. I. c. 20. & Gen. 2. c. 19. viam sternet. Faxit D. O. M.
 qui propter sui ipsius gloriam, hominisque usum & delectationem,
 aves & omnia condidit, ut feliciter procedat, inque Numinis, &
 nominis S. gloriam, quicquid est, id unice tendat.

Text. Gen. II, 19.

וַיִּצְרָה יְהוָה אֱלֹהִים מִן הָאֲדָמָה || כָּרִי תַחַת
 הַשָּׂדֶה || וְחַתּוּל כָּרִי עֵרֶף הַשָּׁמַיִם || וְנִבְאָ אֶל הָאֲדָמָה ||
 לֵאמֹר מִדֵּי תִקְרֵי לְךָ || וְכָל | אֲשֶׁר יִקְרֵי לְךָ |
 הָאֲדָמָה || נִבְשׂ תִּקְרֵי || הֲרֵי שְׁמוֹ: || || ||

Verfio S. Schmidii:

Quum enim formasset Jehova Deus et terra omnem bestiam a-
 gri & omnem avem coeli, adduxissetque ad hominem, ad vi-
 dendum, quomodo vocaret singula, ut omne, quo vocaretur
 homo, animam (sc. quamque) viventem, id nomen ejus (esset.)

Partis Primæ Philologicæ.

S. I.

Verfari Mosen in descriptione quinti & sexti diei, textus ipse
 demonstrat. Uti autem in secundo hoc capite præcipua histo-
 ria

ita creationis primo capite tradita, repetit; ita plenius illustrat, ut, quæ ibi dixit, clarius hic nobis ante oculos ponat. Ne tamen quicquam reliqui faciamus, placet juxta Rabbin. monitum in vestibulo parare, ut possimus ingredi conclave h. e. ipsarum vocum usum cognoscere, & lance, qua valemus, ponderare, ut rei inspectio, etymologia cognita, planior, pleniorque sit futura & nos in ipsius rei perceptionem eo melius provehamur.

§. II. פָּרָא pro פָּרָא femel plene Scriptum juxta Masor. ad Gen. II, 7. Præfixum ḡ verba, quæ V. D. pertractare instituimus, præcedentibus esse contigua, ostendit. Rectius autem per postquam, quum & c. uti etiam in versione B. Lurberi observamus, reddi potest. Quod ipsum habet Clericus, quando in h. l. ita commentatur Apud Hebræos futura præfixo ḡ, quod præteritum tempus designat expressa sunt. Sed quia, si quis Latinus scriptor hac eodem ordine narrasset, plusquamperfecto usus fuisset, eo tempore usi sumus. Atque ita vertimus, ut cunque res postulavit, licet varietate illa temporum caveant Hebræi, qui tantum præteritum & futurum habent & præsentis, ope participii Genoni, circumlocutionem habent. Vindicat autem id sibi hoc in loco narratio historica de rebus jam præteritis. Quare pleraque hujus capituli verba præterita in plusquamperfecto verti necesse est. De particula ḡ quæ isthoc hic indicat, vid. Noldii Concordant. Partic. Hebr. & Gloss. Bibl. Sacr. p. 873. Absoluti nunc פָּרָא extantiores, quas E. Buxtorfius & Schind. in Lexicis exhibent significationes videamus, oportet. Notat vel contristatus fuit, & afflixit, vel finxit & formavit, (proprie) vel finxit & formavit (metaph.) h. e. cogitavit. De media significatione nos erimus solliciti. Codicem sacrum evolvantibus פָּרָא, פָּרָא, פָּרָא, σονονίμας sæpissime videntur posita. Id propter operæ pretium judicamus horum discrimen paulo intimius inspicere. Lombardus teste Gerardo Dispp. Isagog. de Creat. Cap. I. p. 410 פָּרָא vult esse vocabulum angustius, quod proprie significet de nihilo aliquid facere; פָּרָא vero communius, & significare non tantum ex nihilo aliquid producere, verum etiam ex materia præjacente, seu præexistente. Quæ distinctio Guffertio non improbat, quando in comment. Hebr. Longv. ad vocem פָּרָא eam his verbis declarat: Vidit Deus omnia פָּרָא פָּרָא, & cum creaturarum speciali designatione Exod. XX, II. At idem effertur per פָּרָא Gen. II, 3. Unde apparet פָּרָא esse

esse genus, cuius speciem ברָא constituat. Rectius ideo à ברָא ad
 ⲛⲓⲛⲓ, sed non ab hoc ad illud concludere licet. Non male igitur
 hic notamus *Petavium Theol. dogm. Opific. VI. Dier. lib. I. §. VIII.*
Grotium, quem evolvit *Calovius in Bibl. illustr. p. 213.* Et his
 anteponendum *Clericum*, qui non absque applausu in contrariam
 sententiam descendentes probant, ברָא non notare productionem
 ex nihilo, sed potius formationem coloniarum, qua Deus colonis,
 incolisque orbem instruxerit. Quum tamen historia creationis
 Mosaica nos doceat ברָא recte ab Apostolo per *ὁὐκ ἐκ φωνομένηων*
τὰ ἑλεπόμενα ad *Hebr. XI. v. 3.* explicari. Rectius igitur & nostrates,
 & ipsi etiam Rabbini hoc vocabulum evolvere. Inter illos est
Gerhardus l. c. p. 434. In propria, scribens, & *nativa significatione primo*
& principaliter est ex nihilo aliquid facere. Inter hos *R. Kimchi Lib.*
Rad. Rad. ברָא col. 74, כל לשון ברָא הוא התהוה הרב, יצאתו מעין לישׁ;

Omnis significatio (τὸ vocabali) creationis, est innovatio rei, & egressio
ejus a non existente ad existens. Et *R. Nachman* in ברָאשׁית
 אֵין אַצְלוֹנוּ בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ בְּהוֹצֵאתוֹ הוֹשֵׁה מִן הָאֵין אֶל־אֵין לִשׁוֹן
 בְּרָאָה!

Non habetur apud nos in lingua Sancta, (vox) qua productionem rei ex
nihilo interpretemur, nisi nomen ברָא. Ab hisce nunc, & ברָא, &
 עֲשׂוּהוּ, de quibus hac vice studio prolixius differere animus fuit,
 צַר multum differre videmus. Uti enim illa notant, aliquid a non
 esse ad esse producere, ita hoc enti jam creato formam inducere.
R. Kimchi adhuc specialius vult formare dici de re corporea, quæ est
 susceptiva sensibilibus potentiarum. Quam specialem explicatio-
 nem de facili ad textum Mosaicum applicabis. Exprimit videlicet
 illam Summi Numinis in Hexaëmero illo operificio operationem,
 qua ex massa illa, quam Moses cæli & terræ nomine describit, va-
 rias creaturas formavit, istisq; hoc universum exornavit. Quanquam
 tamen circa coronidem non negavero, si themata conspexero he-
 braica, quod Summus creator vere divina sapientia miscuerit radi-
 ces, ut videantur Synonymice adhibitæ; objectis tamen ipsis addi-
 tis undiquaque elucecet discrimen manifestum. Quod hoc loco
 est avium & bestiarum, quarum formationem eodem modo ver-
 bum צַר exprinere, infra declaraturi sumus.

§. III. **יהוה** Quem, uti omnium rerum conditarum; ita & avium sapientissimum conditorem veneremur, oportet. Profecto nobilissimæ ejusmodi creaturæ in pulcherrima efformatione nulli cedunt. *Deus enim O. M. non tantum in maximis, sed etiam minutissimis animalculis, loquente Tertulliano, se mirabilem exhibuit. Inest equidem in omnibus nature sue decus: Ast major in quibusdam admiratio considerantis & laus uberior omnipotentis Dei artificis. Majori enim attentione stupemus agilitatem muscæ, & avis volantis; quam magnitudinem jumentis gradientis Augustin. lib. 3. de Gen. ad Lit. cap. 14.* Quare haud injuste fecero, si hac occasione circa S. nomen **יהוה** subsistam & paulo pernitius istud considerem. Omnis certe Scripturæ cardo in ejus notitia vertitur. *Judæi vocant **יהוה** ארבע אותיות. Nomen Dei **יהוה** **יהוה**. De hujus nominis **יהוה** origine & derivatione tres notamus sententias. Prima est Hieronymi ab Oleastro, manifeste falsa, deducentis ab **יהוה** pernicie & ærumna. Sic enim loqui amat: *Ego video in radice **יהוה** duo esse, videlicet **יהוה** Hava & **יהוה** Hova, quod juxta Hebræos est accidens, eventusque malus. Et cum Hova plus similitudinis habeat cum **יהוה**, quam Hava, puto melius derivari ab Hova, quam Hava. Secunda est eorum, qui a radice **יהוה** in **יהוה** ex literis **יהוה** mutato, melius deducunt. Notum saltem Drusum in *Not. ad **יהוה** p. 8. & Schindl. Lexic. p. 429.* Verior tamen tertia est istorum, qui statim ad radicem **יהוה** & Hebræis & Chaldæis usitatum accedunt. Quæ derivatio præfertur ab *avenario, Buxtorffo & S. Schmidio.* Circa inde derivati S. nominis genuinam versionem maxime occupatos deprehendimus Theologos & Philologos; nullus tamen omnem emphasin assequi & una voce exprimere accuratioribus Philologis hucusque videtur. Junius vertit **יהוה** *θεος*. Scaliger **יהוה** *θεός* Waltherus **יהוה** *θεός* &c. Nobis sufficit, si probe habeamus cognitum, nomen hocce sanctum denotare, & exprimere divinam essentiam & **יהוה**. De quibus prolixior est *Buxtorff. Dissert. de nominibus Dei p. 249.* Optime sic *Aben. Esra in **יהוה** fol. 116. Col. 1.***

כי אין במקרה שם **יהוה** לברו רק זה לברו:

Non occurrit in scriptura nomen essentiale, nisi hoc solum. Et R. Isaac Arama in *Es. XLII, 8.*

יהוה מודיע כי שם יהוה הנכבד והנורא הוא שם
העצום המורה על עצמותו ותברך:

Hoc manifestum est, quod nomen gloriosum, ac venerabile יי' sit nomen substantia Dei benedicti substantiam innuens. De ejus lectione ac pronuntiatione R. El. Levit. scribit:

שם שר ארבע אותיות אינו נקרא ככתבו כי אין לבטא אותו כפרו אך קורין אותו בכנוי אדוני;

Nomen τετραϑυμματον non legitur secundum scripturam suam, non enim est pronuntiandum illud ore, sed efferunt illud per cognomen Adonai. Inde est Anathematismus ille Talmudicus in Jod Sanhedrin c. 11. fol. 99. Quicumque profert nomen τετραϑυμματον non est ipsi pars in futuro seculo. Circa quod institutum Judæi hodierni adeo tenaces sunt, ut ne muneribus quidem ipsi pauperes ad pronuntiationem ejus permoveri possint. Quod experimento proprio confirmat GL. Leusden. Philol. Hebr. p. 344. Quod autem jam olim Christiani doctores Rabbīnorum vestigia secuti sint, probat Hieronymus, quando verba Exod. VI. v. 3. vertit:

Et nomen meum יי' ipsis non indicavi. *Origines ipso Hieronymo vetustior in Tetraplis & Hexaplis suis in ea columna, in qua voces Hebraicas Græcis literis descripsit, ubique pro voce Jehova, nomen Adonai posuit. Quid mirum; si apud nostrates etiamnum hæc locum inveniant. Prodeat nomine multorum Wilb. Schickard, in Fundam. Hebr. c. 1. s. 53. p. 56. Hic her gehört der große Nahme Gottes יהוה welcher von Alters her anders gelesen wird/als er geschrieben stehet. Denn er ist nicht ein Nahme wie sonst ein ander gemeiner Nahme / weil er vor sich selbst keine einige beständige vocales hat/ dadurch man ihn lesen könnte. Sondern ist eine kurze Abbreviatur des wesentlichen Nahmen Gottes / da jeder Buchstabe ein ganzes Wort bedeutet. Quæ tamen ex Rabbīnorum præjudicio dixisse videtur.*

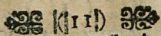
s. IV. אלהים Vox vere emphatica, quam Latinum *ro Deus* haud exprimet. Nihilominus tamen observamus esse illud nomen appellativum, non proprium, uti Philologus insignis *Phil. Sacr. p. 441.* sensisse videtur. Quem tamen mitius explicabimus. Quando l. c. scribitur, *יהוה est nomen Dei proprium, non illud voluisse præsumitur, quod sit nomen proprium in rigore acceptum, quatenus appellativo contradi-*
stinguū-

vid. Serutinium Philolog. M. Heerwarti p. 121. Pleriq; pro particula accu-
sativum indicante accipiunt. Quod probat R. Sal. Ben. Melech. in
מכלל יופי Col. 1.

מלת את מורה על הפעור ברוב וברוב שהיא מכואר, מי הוא
הפעול והפעול לא הוצרו למלת את:

Particula את indicat obiectum patiens ut plurimum & de re, de qua cla-
rum est, quia sit agens & patiens non opus habent particula את. Atque hoc
verum est, si verbum activum præcedit, uti hoc loco יצר. Ast ma-
le agunt illi, qui licet etiam verbum passivum antecedit, tamen in
eodem valore particulam את venire adstruunt. Miror virum ma-
gni nominis, quod levissimo hocce dubio implicatus, se
non explicaverit. His enim quodam in loco utitur ver-
bis: Particulam את post passivum habent pro nota nominativi vid. Da-
vid Kimchi in b. l. Sed alibi diximus, quod apud Græcos, sic apud Hebræos
passivum impersonaliter positum, casum accusativum activi sui habeat.
Quod constare potest ex exemplo, quod ipse Kimchi b. l. allegat. Num. XXVI,
55. יחרק את הארץ, quæ verba vertit; terram divideret. Quomodo
enim non inativus femininus, inquit, cum verbo masculino construetur. Ast
vero allatum exemplum cum adductis rationibus nihil evincet.
Etenim ארץ est gen. com, licet in gen. foeminino frequentius adhi-
beat. Verum ponamus & h. l. in genere foeminino istud accipi Quis
vero ignorat apud Hebræos verbum masculinum cum nomine foë-
minino construi? Gen. II. 23. Jer. 4. 30. Nos in genere de particula את
dicere nulli veremur; accommodat illud se sequenti voci, cui apponitur.

§. VIII. עוף השמים Prior vox utramque in hac dissertatio-
ne facit paginam, & recte à rad. עף derivatur, quia eo ipso mo-
tus & avium celeritas innuitur. De voce השמים prolixius dice-
mus. Denotatur isthoc locus, qui avibus quasi destinatur. Hinc est
communiter istas aves cœli vocari. Hiob. 12. v. 7. Dan. 7. v. 6. Abd. XI, 6.
Quoniam enim appellatio cœli est οὐρανός, hic non intelligi potest
quale fingunt cœlum empyreum, aut stelliferum, sed certa aëris re-
gio, docente Alstedio Physic. Mosisc. p. 41. Quare etiam particula על Gen. I,
20. recte verti debet. Siquidem aves non volant secus firmamentum
cum LXX Nec è regione firmamenti cum Arab. Nec per firmamentum
cum Tertullian. Nec in expanso cum Piscar. Nec supra firmamentum cum
Syr. & Gbald. & Coccejo. Sed sub firmamento. Sub cœlo, de quo Poëta: Et

Et liquidum spisso secrevit ab aëre calum.

Licet enim terra sit saviibus tanquam basis, in qua commode quiescunt, tamen altera sedes est aër, in quo plurimum versantur. Hinc Poëta:

*Sylva feras, volucres aër accepit habendas,
In liquida pisces delituisse aqua.*

Notat igitur hoc loco השמים coelum aerium. Circa vocis *εἴρω* adhuc quædam dicenda. Neque hic interpretes conveniunt, sed inter Philologos lis est. Quibusdam placet *מלש* admiratus est, pro qua etiam substituunt *מלש* obstupuit, ut eo magis hominena ad admirandam ejusdem structuram rapiant. Alii derivationis rationem querunt in *מלש* & *מים*. Hinc R. Bechai in principio *Parascha*: *שופטים*

שמים נבראו תחל ונקראו שמים לפי שהם אש ומים:
Cæli creati sunt ab initio & vocantur שמים, quia sunt ignis & aqua. Quidam à שמים & מים deducunt, quod ibi sint aqua. Apud *Coccejum in Lexico sub rad. שמה* quosdam deprehendimus, quibus derivatio tantum a particula *שם* arridet, ut omnipræsentiam Dei eo fortius adstruant. De quibus vid. *Excell. Lit. Olear. Disp. Phil. in Matth. cap. VI. v. 9.* Inter omnes autem quos recensuimus, iudice *Hottingero* scopum optime attigisse videtur *Aben Esra* in h. l. scribens:

וטעם שמים גרבה וממלח וכן כלשון ישמעל שרובה על
מתכונת לשון הקדש:

Sebajim significat altitudinem & celsitatem, idque ex lingua Arabica que majorem vocum apparatus habet, quam lingua sancta. שמים ergo natales debet שמה. De quo *Schmid. in Gen. cap. 1.* שמים est ex obsoleta radice Hebræa שמה, que superest in Arabismo mutato *ה* in *י*. Hæc omnia, in quibus prolixiores fuimus, in compendio exhibet *Excell. Dn. Prof. Abich* in *Disp. de Sermone colorum* §. 4. 5. 6. p. 6. seq. Nos sub coronidem de numero duali & *ה* præfixo vel tribus verbis dicemus. De hoc consulendus *Aben Esra* d. l. להורותי על אלה הנראים ודבר:

Notatur שמים cum *ה* emphatico, ut indicetur, sermonem esse de visibili celo. Hinc *J. anglicus* *Evæca* additum *ה* quasi diceret: Hoc coelum, juxta *Alsted. Physic. Mosaic. p. 41.* De illo sc. numero duali Phi-

ologi insignes satis diu *ὁμοθυμαδον* conspirarunt, non vero æque conspirarunt. Confer omnino *D. Calov. Bibl. illustr. & Schindl. l. c. subrad. 1700* ubi formam dualem distantiam a terra utriusque æqualem indicare, aut duos mundi polos, circa quos cælum circumvolvitur, declarare adstruit.

Pars. II.

In qua diversa de avium origine adducuntur sententia.

§. I.

Absoluta nunc qualicunque vocum explanatione ad rem ipsam pedem movemus. Sicut autem de re dubia & diversimode explicita non licet illico certi aliquid asserere, ita diversas prius pensare sententias animus est. In votis quidem est, Iliadem in nuce proponere, hoc est, amica brevitate mentem declarare. Verum maxime ingratum nobis accidit, quod prolixiores esse debemus. Tanta certe hic deprehendimus sententiarum divortia, quanta filium Ariadneum discernere vix possit. Inter tot autem opinionum avia veritatem sectaturi, si a vero forsitam tramite paululum deflectemus faciliorem impetrabimus veniam a L. B. Nos, quo justo ordine præcipuas in hanc rem sententias accersamus, accersitas ponderemus, ponderatas seligamus, & quæ nostra est cum viris doctis, addamus, allaborabimus.

§. II. Quatuor autem sunt præcipuæ; quarum *primam* dicimus, quam ex viris doctis oppido multi omni conatu suam faciunt, & aquam, unde aves sint procreata, ponunt materiam, suæque assertionis rationes petunt ex *Gen. I v. 20*. Nominamus præ aliis ex patribus, quorum scripta evolvendi suppetit copia, *Ambrosium lib. V. Hexæm. cap. XIV. p. 62. Et Homil. VI. in Gen.* Quibus in locis cogitationem quarit inter aves & pisces. Prima inquit, cognatio videtur avibus istis esse cum piscibus, quoniam natandi communia quædam videntur utriusque generis esse consortia. Secunda quoque omnibus avibus & piscibus est, eo, quod volandi usus, species sit natandi. Sicut enim aquam natando piscis incidit, ita avis aerem volatu celeri secat. *Et paulo infra.* Unde quoniam in nonnullis idem usus & species, ideo de aquis utriusque generis nativitas divina præ-

præceptione procesfit. Dixit enim Deus, producant aquæ reptilia animarum viventium secundum genus & volatilia secus firmamentum cœli, secundum genus. *Chryſostomum Homil. VII. in Gen.* Dixit Deus educant aquæ reptilia animarum viventium & volatilia volantia super terram secundum firmamentum cœli & continuo tot reptilium, volatiliumque genera condita sunt. *Augustinum Tom. III. in Gen. cap. I. & III.* Scriptum est, producant aquæ reptilia animarum vivarum & producat aer volatilia volantia super terram, sed utrumque hoc animantium genus ex aquis productum esse narratur. *Damascentum lib. 2. de Or. hod. fide cap. IX.* Ex aquis aves ortæ sunt, & in terra versantur, & in aere volant. His citatis *Cornelius a Lapide addit Hieronymum Epist. 83. Cyrillum evolvit Pererius d. l. Basilium addit Lamb. Daneus Physic. Christ. cap. 25. Tract. 5. Theodoretum, Gregorium Nazianzenum adducit D. Adam Ostaender. in Gen. I. Fulgentium allegat D. Pelargus in Prophetiarum Oceano Cap. I. p. 28.* Quos e Patribus adduxisse sufficiat. Ex recentioribus præ aliis nominandus *Monfrerius*, qui pro hac propugnanda sententia provocat ad hymnum ecclesiæ (cujus juxta *Pererium* auctor creditur *Ambrosius* :)

Magnæ Deus potentæ,
qui ex aquis ortum genus,
partim remittis gurgiti,
partim levas in aera;
Demersa Lymphis imprimens:
Subnexa cœlis irrogans,
uti stirpe una prodita
diversa rapiant loca.

Accedunt, inque hanc sententiam descendunt alii fere innumeri, quorum libros evolvere & verba transcribere nimis prolixum foret. In Compendio sunt apud *Kepping. in Instit. Physic. Lib. VIII. cap. XVIII. p. 361.* Selectiores, quos adire juvat, sunt *R. Elieſer*, *Moses Gerundensis*, *Lyſerus*, *Musculus*, *Leonhardus Marius*, *Cartwrightus* Comment. in Gen. Cap. I. *Ludovicus Molina* de opere sex dierum Disput. XVIII. *Jacob Salius* Tom. I. *Annal. V. T. p. 84.* *August. Torniiellus* in *Annal. V. T. Tom. I. p. 28.* *Becanus P. I. Theol. Schol. p. 168.* *Arminius Disp. Privat. 24. Th. IV. Paulus Merula P. I. Cosmographiæ lib. IV. Instit. Theol. Sect. 3. Cap. 3. Dionysius*

us Petavius in Rationario temporum P. 1. Lib. 2. Cap. 1. Zanchius in Hexaemer. P. 2. lib. 7. cap. 1. Lambertus Danæus Physic. Christ. P. 2. Tract. 5. cap. 16. Joh. Combachius lib. 4. Instit. Physic. p. 796. Casp. Schott. Physic. Curios. l. 7. p. 784. Eusebius Niremberg. lib. 4. Hist. natural. cap. 13. Joh. Henric. Alsted. lib. 7. Encyclopædiæ P. 6 Physicæ cap. 3. Regul. V. & P. 8 Physicæ cap. 3. Reg. 4. Num. 6. Joh. Sperling. lib. 4. cap. 1. Zoologiæ p. 3. 9.

§. III. Nolumus hic istas prætermittere argumentandi rationes, quibus, qui in hac sunt sententia, niti solent. Ne proprio cerebro adscribantur, *Cornelius a Lapide*, qui easdem tanquam his omnibus peculiare collegit, in medium proponat. Ita autem commentari est solitus: *Tam aves, quam pisces ex aqua, quasi materia esse productas, tam nostra versio, quam LXX. & Chaldaica docent, qui omnes in Hebræo Gen. l. v. 20. intelligunt relativum וַיִּבְרָא (id quod Hebræis familiare) quasi dicatur. Producant aque reptile & volatile, quod volat super terram. Hinc Philo aves vocat. piscium cognatas. Nam magna avium & piscium cognatio. Primo, quia aqua, quæ est locus piscium & aer, qui est locus avium sunt elementa vicina & cognata. Utrumque enim est diaphanum & humidum, molle & subtile, agitabile. Hinc aer facile in aquam vertitur & vicissim aqua in aerem. Secundo quia tam avibus, quam piscibus sunt pinnae & squamæ. Hinc & tam aves, quam pisces non habent vesicam, nec lac, nec mammas, ne volatum aut natationem impediunt. Tertio similis utrisque est motus, quod enim natus est piscibus, hoc volatus est avibus, ita, ut pisces videantur esse aves aquatiles, & vicissim aves videantur esse pisces aerii. Rursum tam aves, quam pisces cauda suam iter & cursum dirigunt ita, ut ab iis, ac nominatim a milvio navigandi artem didicisse homines videantur, juxta Plin. lib. X; cap. X. Quarto multæ aves sunt aquatiles, ut cygni, anates, fulicæ, merguli, halcyones &c. Has, aliasve rationes, quibus pro avium origine ex aqua pugnare solent, communicat Cornelius a Lapide. Arrident ex nostratibus, non paucis. B. Luthertus in versione pariter ac comment. se easdem amplecti probat. In versione manifestum est: das Wasser rege sich mit Gevögeln. Quam procul dubio debet LXX (quæ uti in nostris manibus genuinam vocem Hebræam perdit: ἐξυγέτω τὰ ὕδατα ἐρεπτά ψυχῶν ζωσάν κη) πέντα, πωτόμενα ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. Et Vulgata cum*

cum erroribus & vitiis à Pontif. Roman. Canonizate: Producant aquæ reptilejanimæ viventis & volatile super terram sub firmamento cœli. Et in *Commentar. Oper. Quint. Dic. p. 12. n. 6.* Hoc admiratione dignum est, quod etiam si ex eadem materia aves & pisces sint conditi, tamen sicut avis non potest in aqua vivere, ita pisces, si in aère sunt, durare non possunt. Et infra: Nunc addit de nova creatura producta ex aquis, nempe de volucris & piscibus. Conjungit autem hæc duo genera propter naturam non dissimilem. Sicut enim piscis in aqua natat, sic avis volat in aere, & quamquam carnem habent diversam, tamen eandem habent originem. Sicut manifestus textus hic est: Volucres ex aqua productas petiisse aerem, in quo vivunt. At Philosophi hoc non credunt. Nobis autem potior fides Scripturæ S. quæ eandem originem utriusque naturæ affirmat.

§. IV. Secunda peculiaris quorundam audit sententia, quia aerem, licet impurum, tanquam ex qua aves procreatæ sint, substituit materiam. Philosophorum alias & quidem recentiorum est defendere aerem & aquam esse idem elementum. Sic *Theodorus Sanctorum dissert. Ultraject. anno 1704.* habit. differit: Aquam non minus in aerem mutari, quam hunc in illam transire quotidie cernimus, ita ut aer aqua expansa, aqua vero aer condensatus dici commode valeat, *vid. act. Erudit. Mens. Novembr. anno 1704. p. 509.* Quid mirum, quando non pauci, qui ex hoc jam descripto elemento aves originem traxisse adstruunt. Certe *Aristoteles* favet istis, quando *Lib. 2. cap. 7.* de cœlo adserit: unumquodque ex eo esse, in quo est. Unde etiam est, quod multi non absque conatu hanc sententiam propugnant. *Alphonsus Tostatus in Gen. cap. 1. p. 76.* Aliam piscium, aliam avium statuit formationem; Piscium de pura aqua crassa, avium de aqua magis resoluta & temperata qualitati aeræ. Quam sententiam non tam suam, quam aliorum adducit *Mercerus*, dum ex aquæ evaporatione & exhalatione in substantiam aeræam & tenuiorem formatas aves, multos asserere comprobat. Inter quos merito numerandus *Rupertus lib. 13. de oper. Trinit. cap. 50.* qui de rarioris per nubeculas volantis aquæ globis volantium avium corpuscula facta defendit. *Sarez & Arriaga juxta D. Adam Osiandrum l. c. provocant ad auctoritatem Augustini, Bedæ, Eucherii & Thomæ*, qui omnes quandam cognationem inter pisces & aves quarunt. Quibuscum facit *Pererius*, cujus verba huc transcribere nullus vereor: statuit

mus aves non ex aqua densa factas, quæ in terram labitur, & in ea continetur, sed ex aqua in vapores tenuata & in nubes conformata, quæ inferiorem aeris regionem, in qua volitant aves, ascendit & obsidet. His suum addit calculum D. Runjius in Annot. Op. Quint. dici: Non voluit Deus ærem plane vacuum esse ornatu, proinde cognata eidem aeri & aquis animalia producit, eisque aerem complet. Ut enim inter aerem & aquas magna est cognatio, cum ex aquarum diductione & rarefactione aer & vicissim ex aeris condensatione aqua generentur. Ita inter pisces & aves esse quendam *συνύφεσιν*, res loquitur.

§. V. Tertia istorum est, qui aves ex terra productas sistere gestiunt. Quisorp. in Gen. Cap. I. v. 20. Non dicitur, quod pisces ex aqua, tanquam materia creati sint, sed quod in aqua tanquam in loco sint creati, multo minus id de volucris afferendum, esse eas ex aqua creatas. Materia, ex qua eas Deus creavit, terra dicitur. Pifcator in eundem locum: Alii judicant aves ortas ex terra, idque probant. Atque hæc sententia mihi videtur probabilior. Gerh. in Gen. Quest. An aves ex aqua productæ? respondet: Ex Mose id probari nequit, ex terra potius dicuntur productæ. Præter hoc trifolium consentiunt juxta Pfeiffer. in Dub. Vexat. Cent. I. Loc. III. p. 13. R. Aben Esra. R. Ben. Gerson. Cajetanus, Franciscus Junius, Ariasmontanus, Catharinus, Pareus Comment. in Genesin. Antonius Walæus in Locis Theologicis. p. 190. Gerh. Joh. Vossius lib. 3. de origin. & progress. Idololat. Cap. 78. Fridericus Spanhemius P. I. Disput. Miscell. p. 89. Wilhelmus Estius notat. ad Genesin p. 20. Andreas Libavius lib. 6. de origine rerum p. 466. Schindlerus in Lexico sub rad. פִּי. Sixtinus Amama Antib. Biblic. p. 188. Bocharus Hieroz. ap. Polum. D. Varenius Dec. Mos. in Gen. p. 69. Bart. Mayerus Phil. sacr. P. II. p. 332. Conr. Asiacus Physic. Christ. p. 254.

§. VI. Ultimo loco istorum mentionem non intermittimus, qui aves, omni rejecta materia, ex nihilo procreatas esse probant. Uti paucorum est hæc sententia, ita paucis circa istam occupati erimus. Hottingero Hist. Cr. p. 21. adjungimus Waltherum, qui provocat ad Gen. I. v. 21. ubi Deus dicitur creasse omne volatile in specie sua, ut plane nullius materiæ mentio fiat. Hinc quarit cum Parco (quem in eandem sententiam allegat Calovius in Annot. super Genesin p. 193.) An aquæ jubeantur producere pisces & aves active, an materialiter, an potius passive? Non active nec materialiter, quod probat, sed passive

sive quatenus aqua constituunt locum originalem. Hujus vestigiis per omnia insitit *Dn. Wegnerus Dissert. pecul. de avium origine S. 18. P. 31.* ubi uno intuitu rationes, quibus hujus sententiæ antefigendi utuntur, invenies. *Exhibet quinque. Mosen sc. nullam materiam ex qua facere mentionem.* Nec Deum in Historia creationis dicere: *Fiant aves ex aqua, ex terra &c. Deinde Mosen expresse dicere v. 21.* creasse Deum omne volatile in specie sua. Absolutum autem verbi *ברא* usum & significationem esse ex nihilo aliquid facere, nec hoc loco ad certam aliquam materiam restringi. *Tertio* aves, ut alia animantia, non ex sola aqua, nec ex sola terra, sed quatuor elementis constare. *Quarto* productionem ex nihilo longe magis facere ad illustrandam Dei absolutam potentiam: Quandoquidem Deo gloriosius esse, tot volatilia ex nihilo, quam ex solis aquis vel terra fecisse. *Quinto* Mosen haud notare materiam ex qua, sed locum nativum & originalem avium, ex quo & in quo Deus voluit eas repente existere, & deinceps subsistere in aere scilicet & terra q. d. momento nunc existant, & deinde sint aves in aere & terra.

Pars III.

In qua nostra sententia adducta ad contrarias respondetur.

§. I. **E** Numeratis nunc diversis, quibus avium origo involvitur sententiis, ad nos redit ordo. Notum autem habemus Rabbinorum illud:

לא ישנה אדם ממטבע שטבעו חכמים

Ne mutet homo quicquam de moneta, quam cuderunt sapientes. Sed

הוא שותה בצמא את רבירותו

Bibit cum siti verba eorum (sapientum.) Enimvero Rabbinorum quidam libere & sentiendi & scribendi ansam præbet; In contemplatione Philosophica nulla saturatio, nulla anima in ea sufficientiam invenit. Sed perpetuo remanet dubia in ea. *Et ideo moderni Philosophi rejecerunt verba veterum, & refutarunt conceptus eorum, quoniam in speculatione hac nulla saturatio.* Quæ verba ad hodiernam Philologiam de facili applicabis. Si non

nigrum, saltim rubrum quarundam dissertationum respicias. Arrogantiæ equidem opus videtur sæpissime ex allatis & diversimode explicatis sententiis veram velle seligere; attamen indignum, esse plane ἀσύβολον, censetur. Quare liceat nobis unam ex adductis sine ulteriori verborum anfractu eligere & cum viris doctis nostram facere.

§. II. Placet autem isthæc, quam novimus infallibilem & ipsius Spiritus S. effato, *Gen. II. v. 19.* & virorum insignium consensu *P. II. §. V.* adductorum, nitentem. Verba, quæ quali quali lance Philologica ponderavimus, clara sunt, nec quicquam hoc loco restat, quam, ut paucis probemus, verba מן הארמה non tam prius, quam posterius etiam in hac propositione membrum respicere. Certe vox יצר ad bestias agri & volatilia cœli se extendit. Quod ingenue fatentur, qui se nobis opponunt. Quid opus est, ut istud in duplici significato accipiant, quo priori præsupponat materiam, posteriori istam respuat, & notet productionem ex nihilo, aut in genere talem. Deinde sublestæ sunt istorum rationes, qui per הארמה terram temperatam, quia humum ab humiditate deducunt, hic intelligi frustra defendunt. Sunt quidam inter Rabbinos, qui, quia loca *Gen. I. v. 20.* & *Gen. II. v. 19.* conciliare nequeunt, terram & aquam miscent, avesque ex sudimento procreatas esse scribunt. R. Salomo Jarchbi in *Gen. cap. II v. 8.*

יצר יהוה מן הארמה כל היות השדה כרי לפרש
 ויבנה אל האדם לקרות שם וללמד על העופות
 שנבראו מן הרקק ;

Et formavit Deus ex terra omnem bestiam agri, hoc dicitur, ut exponere possit illud; & adduxit ad hominem, ut inderet nomen & insisteret de avibus, eas creatas esse ex sudimento. Ast nemo hanc sententiam amplectetur, nisi qui aliarum bestiarum eandem originem adstruit. Equidem non negavero aves ceu cætera animantia omni ab elemento participare, sed unum prædominatur. Quod eleganter exprimit R. Mosès Maimonides de fundamento legi cap. VI.
 וכל גוף וגוף המחובר מארבעתן ימצא בו קור וחום
 לה יובש כאחד אבל יש מהם גופים שיהיה בהם

בהם חזקה מיסוד האש כמו בעלוי נפש חיה לפיכך
 ידארו בהם החיים יותר. ויש מהן גופין שיהיה
 בהם חזקה מיסוד הארץ כמו האבנים לפי יראה
 בהן הובש הרבה. ויש מהן גופין שיהיה בהן חזקה
 מיסוד המים לפי יראה בהן הלח יותר.

In quolibet corpore, ex istis quatuor (sc. elementis) seu composito, invenitur frigidum & calidum; humidum ac siccum conjunctim: sed in quibusdam istorum corporum existit prae dominium elementi ignis; uti in illis, quae praedicta sunt anima vivente, idcirco cernitur in eis multum caloris; in aliis vero praevaleret elementum terrae, ideoque multum siccitatis in eis animadvertitur: in nonnullis predominatur elementum aquae, hinc in iis abundat humiditas. Enimvero hic quaestio est, unde principaliter & primario originem duxerint aves? respondet Moses ex terra. Ubi iustus accentuum positus nobis faciem praefert. Per quae verba כל חיה השרה positum, demonstratur utriusque membri aequalis respectus. Alias major accentus sedem exegisset circa vocem השרה & prius istius propositiois membrum ibidem clausum fuisset. Optime D. Varenius in hunc locum p. 77. vocat pro hac propugnanda sententia ad sequelam & fluentem vocum positum per accentuationem immediate sequentis paschta & proportionem prioris paschta ad Sakephkaton sequens. Cui pollicem premit D. Pfeifferus Dub. Vexat. Cent. I. Loc. IV. p. 12. Resa in הארמה definit, tum productionis subiectum, seu causam producentem in ריה מן הארמה, tum adum in יצר, tum productivum materiale: tum ex terra. Ejus productionis objecta subijciuntur post Resa & distribuuntur in duas classes, scilicet bestias agri & volucres caeli. Nolumus autem hic circa inartificiales istorum argumentationes, qui per הארמה pabulum avium & bestiarum aequale hic intellectum cupiunt, multum morari. Uti impingunt literam, ita verba subvertunt. Non enim dicitur, quod Deus rebus a se conditis prospexerit de pabulo, neque Mosi de eodem sermo est. Plura, quae ab Augustino & aliis objici posse putes, vide apud Solitum Esstrum lib. 2. Sentent. §. 2 p. 180. Et D. Pererium in Gen. Cap. I. c. 20.

§. III. Nunc quae licet brevitate, respondebimus ad diversas, quas supra adducere placuit sententias. Prima, quae fuit appo-
 C 2 ta,

ta, viris etiam eruditissimis crucem figit. Etenim assertores
 ejusdem ut plurimum rationes, quibus pondus primo loco non
 denegamus, adferunt. Accersunt vocem אֲשֶׁר, quam cum vul-
 gata & LXX. subaudiunt & hunc verborum ordinem jactant וְעַתָּה
 אֲשֶׁר יַעֲפֹף & *volatilia, quæ volitent*. Itaque duabus hunc versiculum
 absolvunt propositionibus, quarum priorem in propositione pro-
 ximali finiunt: אֲשֶׁר יַעֲפֹף אֲלֵהֶם & in sequentibus

אֲשֶׁר יַעֲפֹף אֲלֵהֶם אֲשֶׁר יַעֲפֹף אֲלֵהֶם אֲשֶׁר יַעֲפֹף אֲלֵהֶם
 אֲשֶׁר יַעֲפֹף אֲלֵהֶם אֲשֶׁר יַעֲפֹף אֲלֵהֶם אֲשֶׁר יַעֲפֹף אֲלֵהֶם

Posteriorem. Ast vero major accentus ^a sedem habet sub voce
 חיה, ibique maximam intra versum ponit distinctionem & plane
 novam inter hæc, & sequentia verba constituit propositionem,
 quæ optime nos docuit Magnif. D. Rechenb. Disp. An aqua omni-
 um corporum materia & principium sit? S. 10. *quando scri-
 bitur*, עַתָּה non in casu accus. s. obliquo sed recto ponitur, ita ut non
 ad prædicatum antecedentis propositionis pertineat, sed subje-
 ctum sequentis propositionis sit. Qui autem אֲשֶׁר subintelligunt,
 illi contrarium experiantur, necesse est. Ex tribus propositioni-
 bus, quæ hoc versiculo continentur, duas efficiunt. Adeoque
 distinctionem majorem per ^a non sub voce חיה & in fine se-
 cundæ propositionis, sed in fine propositionis proximalis, sub voce
 אֲלֵהֶם expectabunt. Ita enim sibi constat accertum con-
 secutio, ut, quoties versiculus duabus absolvitur propo-
 sitionibus, quas inter prior constat propositione proximali, hæc ma-
 jore distinctione habeat. Hæc omnia, vel unicus locus Gen. III. v. 12.
 exponet, Sunt enim duæ ibidem propositiones, si in voce אֲלֵהֶם
 non copulative, sed rectius causaliter explices, *ut comederem*. Hinc
 accentus major ^a est in propositione exordiali. Reliqua loca,
 ponderatis propositionibus, quæ nobis obstare videntur, facile
 erit conciliare. Quicumque igitur cum Cornelio a Lapide & alio
 juxta Glass. Philol. Sacr. Lib. III. Tract. III. Cap. XXII. p. 170. per subin-
 tellectum אֲשֶׁר nostrum locum explicare satagunt, illi aut accen-
 tuum rationem despicient, aut alium codicem, ubi sub voce אֲלֵהֶם
 loco ^a reperitur, ^a proponent, & plane aliam accentuum se-
 riem

riem demonstrabunt. Quamdiu autem his destituuntur, tamdiu non duas, sed tres propositiones in hoc versiculo nobiscum admittant & ingenue fateantur, hoc loco nulla ratione avium originem, unde procreata sint, posse demonstrari, sed loci saltem, id est, coeli aërii sub cuius expanso volare jubentur, aves, mentionem fieri. Quod autem B. Lutherus, uti jam supra dictum fuit, ejusmodi versionem amplexus est, illud exinde factum, quia hanc distinctionem cum *LXX. juxta Schindler. in Lexic. subrad.* negligit; Non vero exinde, quod juxta quosdam Calvinistas apud *Calov. in Op. Quint. die. p. 192.* textum mutilaverit, & cum *Vulgata* verbum *אֵוֹ* omiserit. Sub coronidem tela video, sed prævisa minus nocent. *Ipse Esdra cap. VI. v. 47. lib. IV.* duas tantum hujus versiculi propositiones constituit, neque eandem accentuum rationem nobiscum habet, sed aves ex aqua productas una cum multis adstruit. Verum, uti de libro hocce non satis constat, qualis sit, ita quales sint, quæ inde desumuntur inferendi rationes de facili patescit. Ipse B. Megalander in Præf. super librum Baruch haec adhibere non est veritus: *Sehr gering ist das Buch Baruch/ daß ich es mit dem III. und IV. Buch Esdræ hätte lassen hinstreichen. Denn dieselben zwey Bücher Esdræ haben wir schlechts nicht wollen verdeutschet/ weil so gar nichts darinnen ist/ das nicht viel besser in Elope oder noch geringern Büchern kan gefunden werden. Dazu im IV. Buch Esdræ etel Träume sind wie S. Hieronymus war selbst saget/ und Lyra. nicht hat wolle auslegen. Dazu im Glegischen nicht gefunden wird. Quale igitur pondus inde desumtis rationibus inerit?*

§. IV. Nostrum etiam esset ad secundam sententiam respondere. At, nisi locus Gen. I. v. 20. explicatus glaciem frigisset; illud tam libenter, quam diligenter acturi essemus. Agemus, quantum vacat brevissimis. Miramur autem statim ab initio cum Andr. Libavio Lib. VI. ad Op. Die. V. Hexaem. p. 467. istiusmodi homines, quorum interest omni conatu in illud inclinare, ut probent per aquam hoc loco non intelligi aquam condensatam, sed rarefactam, quæ sit aer. Uti sacrae literæ hanc sententiam explodunt, ita etiam ejusmodi metamorphosin respiciunt. Quis enim nomine aquæ hoc loco aërem contineri asserit, nisi iste, qui ex avibus & omnibus in sicco viventibus facit

pisces, evincitque aerem esse speciem aquæ. Hinc neque illis satis accurate in naturam avium se inquisivisse cogitent, qui aves, quod aerium locum occupant, ex aere procreatas esse docent. Omnes alias rationes, quas Philosophorum esse deprehendimus nostrum non est sub incudem revocare. Infirmitas gaudet talo & omni destituuntur pondere, si genuina Scripturæ S. interpretatio potior sit futura.

§. V. Quæ, firmiter ponderata fuisset, etiam ultimam sententiam amplectendi & aves ex nihilo procreatas esse, asserendi ansam præparasset. Vereor equidem & hic, ne viris maxime doctis contradicam. Enimvero amica veritas præcipit. Quando tamen, quæ ab aliis præclare & insigniter tractari potuissent pro ingenii mediocritate leviter discutere sustinui, nemo, mihi exprobrabit. Etenim in magnis voluisse sat est. Non tamen patefcit, quæ speciali ratione inducti CL. Waltherus & Wegnerus cum aliis omnem materiam rejiciant & aves ex nihilo procreatas defendant. Equidem, non nega- vero in quibusdam scripturæ locis absque ulla materiæ mentione avium originem describi. Et quamvis recte etiam concessero Gen. I. v. 20. locum originalem saltim indigitari & alibi etiam absolutum כַּיִם de istarum productione adhiberi; tamen nemo mihi de facili persuadebit, deesse locum, qui, quæ alias nobis obscure dicta videntur, illustret & explicet. Certe כַּיִם quando de avium origine adhibetur, quomodo sit accipien- dum, explicuit וַיִּצְרָא Gen. II, 19. Num obstat creationem ex nihilo magis facere ad divinam illustrandam sapientiam & po- tentiam? Quicquid omnino nostris oculis in tota hac rerum ma- china opponitur, divinæ omnipotentia & sapientia testimonium est. Nam juxta Poet:

Præsentem monstrat qualibet verba Deum,

Et brevis est cæspis, qui monet esse Deum.

Cur non potius in hominis omnium nobilissima creatura, produ- ctione divinam sapientiam & omnipotentiam eminere dicamus?

Hac autem ratione ipsas aves homine nobiliores prædica- mus. Illas enim ex nihilo, hunc verò ex materia productum adferimus.

4
Fol 1291

ULB Halle

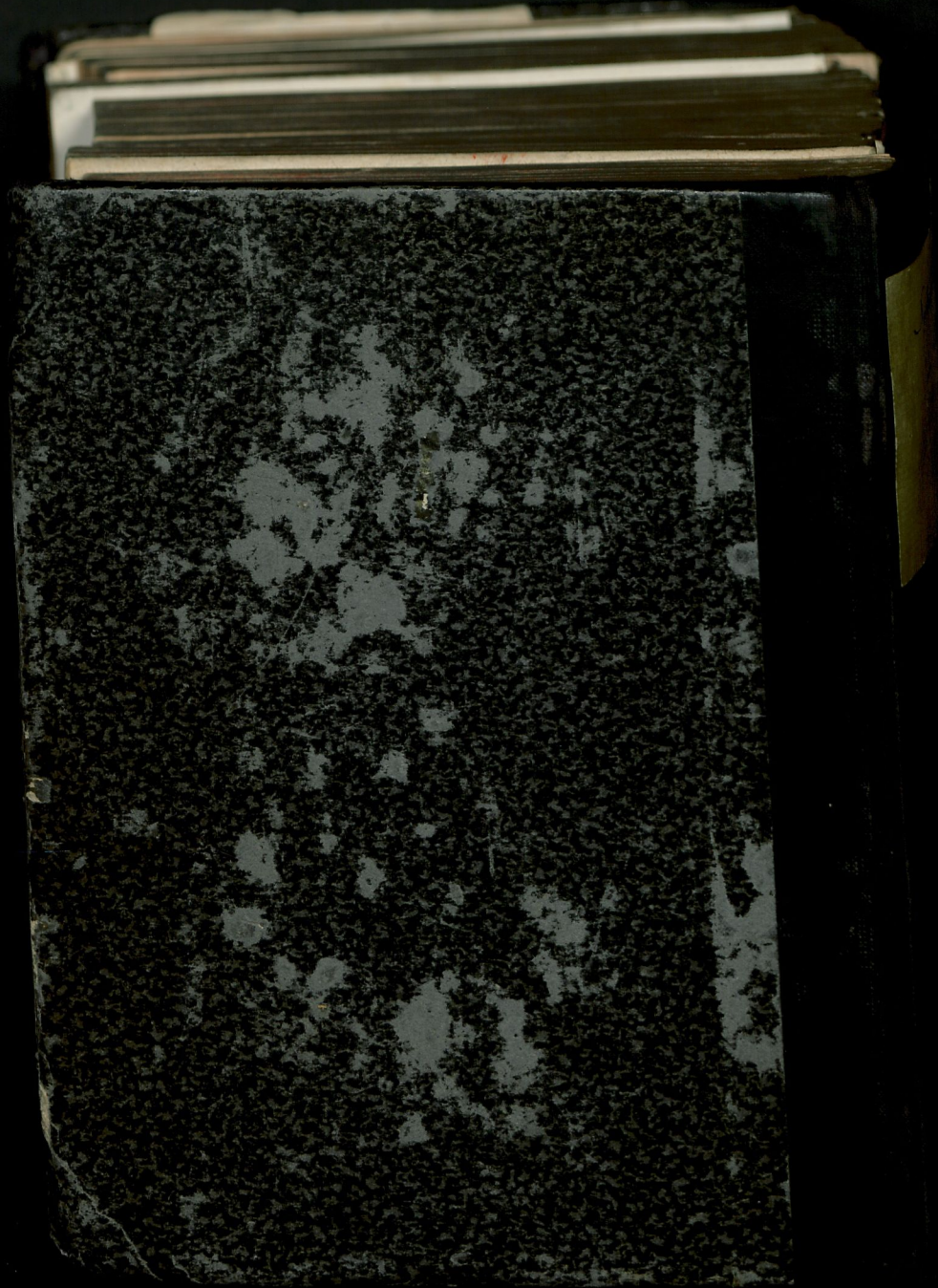
3

003 006 867

f
50

043

10

בעור :

יצירת עוף מן-האדמה

Seu

FORMATIO AVIUM E TERRA,

2VA AM
OCCASIONE LOCI

Gen. II, 19.

Suffragio Superiorum
IN ALMA PHILUREA

D. XIX. DECEMBR. MDCCVI.

inquirent

M. JOH. CHRIST. BAUERUS,

MOELBIS. MISNIC.

ET

SALOMO HERMANNUS

OTTERWISCH: MISNIC.

L I P S I Æ,

Literis HÆREDUM BRANDENBURGERIANORUM.

Prof. Bau
38

